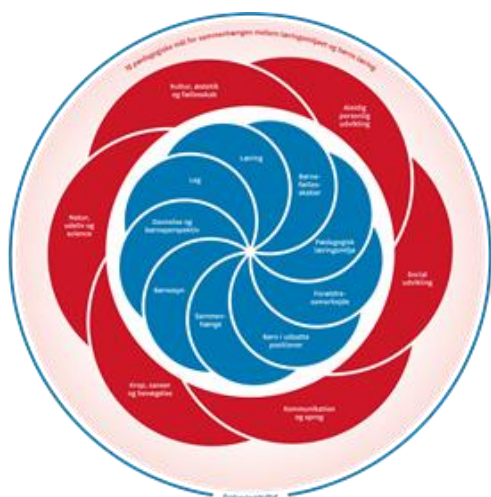

Den styrkede pædagogiske læreplan for Egholmgård.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Den styrkede pædagogiske læreplan for Egholmgård.	1
Pædagogisk grundlag.....	3
Hvem er vi?.....	4
Dannelse, børneperspektiv og Børnesyn.	5
Leg og læring.	7
Børnefællesskaber.....	8
Pædagogisk læringsmiljø.....	9
Samarbejde med forældre om børns læring.....	11
Børn i udsatte positioner.....	13

Sammenhæng til børnehaveklassen	15
Inddragelse af lokalsamfundet.	16
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.	17
Læreplanstræet	18
Alsidig personlig udvikling.	19
Neden for er to eksempler fra læreplanstræet med aktiviteter og projekter, der understøtter og udvikler børnenes alsidig personlige udvikling beskrevet:	20
Social udvikling.	21
Følgende er eksempler fra læreplanstræet med aktiviteter og projekter, der understøtter og udvikler børnenes sociale udvikling:	24
Kommunikation og sprog.	25
Eksempler fra læreplanstræet, der understøtter og udvikler børnenes kommunikation og sprog:.....	26
Krop, sanser og bevægelse:.....	28
Eksemplerne nedenfor fra læreplanstræet. De imødekommer målene for temaet krop, sanser og bevægelse.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Natur, udeliv og science:	29
Vi følger naturens gang året rundt, på legepladsen og i nærmiljøet. Vi griber gerne fat i naturen og årstiderne som tema og aktiviteter.....	30
Kultur, æstetik og fællesskab.	33
Her under står et par eksempler beskrevet fra læreplanstræet, hvor målene for temaet, Kultur, æstetik og fællesskab er i spil.....	35
Evalueringskultur.....	37

Pædagogisk grundlag.

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

Barnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.

Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.

Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.

Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Hvem er vi?

Egholmgård er en daginstitution, som ligger i Odder by. Hos os går 41 vuggestuebørn og 110 – 130 børnehavebørn fordelt på to afdelinger, som hedder "Egetræet" og "Børnehuset Egholm." Afdelingerne ligger ved siden af hinanden, så der er mulighed for at gå på besøg og lege hos hinanden.

- Egetræet har 18 vuggestuebørn og 60 – 75 børnehavebørn. Vi er beliggende på en oprindelig gård, og holder derfor geder og kaniner. Egetræet har egen bus, som fortrinsvis de ældste børn i børnehaven kommer på ture i. Bussen fungerer som en del af Egetræets fysiske rammer, så når en gruppe børn er på tur med bussen, bliver der bedre plads i institutionen til dem, der er hjemme.
- Børnehuset Egholm har 24 vuggestuebørn og 40-50 børnehave børn. Børnehuset er et traditionelt byggeri fra 1970 med legeplads og grønne arealer rundt om huset. I forbindelse med vores udearealer inddrager vi hver uge forskellige aktiviteter i vores bålhytte og kreative udeværksted. Vi ligger over for Odder svømmehal, som børnehavebørnene skiftevis i hold benytter mandag formiddag, hvor vi har svømmetider. Børnegrupperne har en fast tur-dag om ugen, hvilket giver mere plads og ro til de grupper der bliver hjemme i børnehaven.

Vi ligger over for Parkvejens Skole, som vi har et tæt samarbejde med.

Se evt. mere om os på vores hjemmeside <https://egholmgaard-odder.aula.dk/>

Dannelse, børneperspektiv og Børnesyn.

Hvordan kommer de tre centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

- *Børn skal høres og tages alvorligt som led i en dannelsesproces og demokratisk forståelse.*

Børnene skal opleve, at også de har indflydelse på aktiviteter og lege i dagligdagen uanset baggrund, køn, alder og kultur.

Dannelse kan defineres som den enkeltes måde at forholde sig til sig selv, andre og til verden på. En anerkendende kultur fordrer åbenhed og nysgerrighed fra personalet frem for stram styring og kontrol. Dog er det ikke at sammenligne med "frit valg på alle hylder." På Egholmgård har vi ritualer og rutiner, der alle understøtter en fælles kultur. Se mere herom på side 8 under "børnefællesskaber".

For at sikre en balance mellem voksen initierede lege og børnenes egne initiativer, benytter vi os af et fagligt begreb, **De tre læringsrum:**

1. **at gå foran.** Her er det den voksne, der bestemmer og styrer legen/ aktiviteten. Se mere herom på side 9 vedrørende det pædagogisk læringsmiljø.
2. **at gå ved siden af.** Her er det børnene, der bestemmer og styrer, og den voksne er med på sidelinjen/ med i legen og kan understøtte, guide, komme med ideer/ nye input. Se mere herom side 9 vedrørende det pædagogisk læringsmiljø.
3. **at gå bagved.** Her styrer børnene selv legen, og den voksne holder sig iagttagende, dog indgribende, hvis det er nødvendigt i forhold til konflikter og krænkende adfærd. Se mere herom på side 9 vedrørende det pædagogisk læringsmiljø...

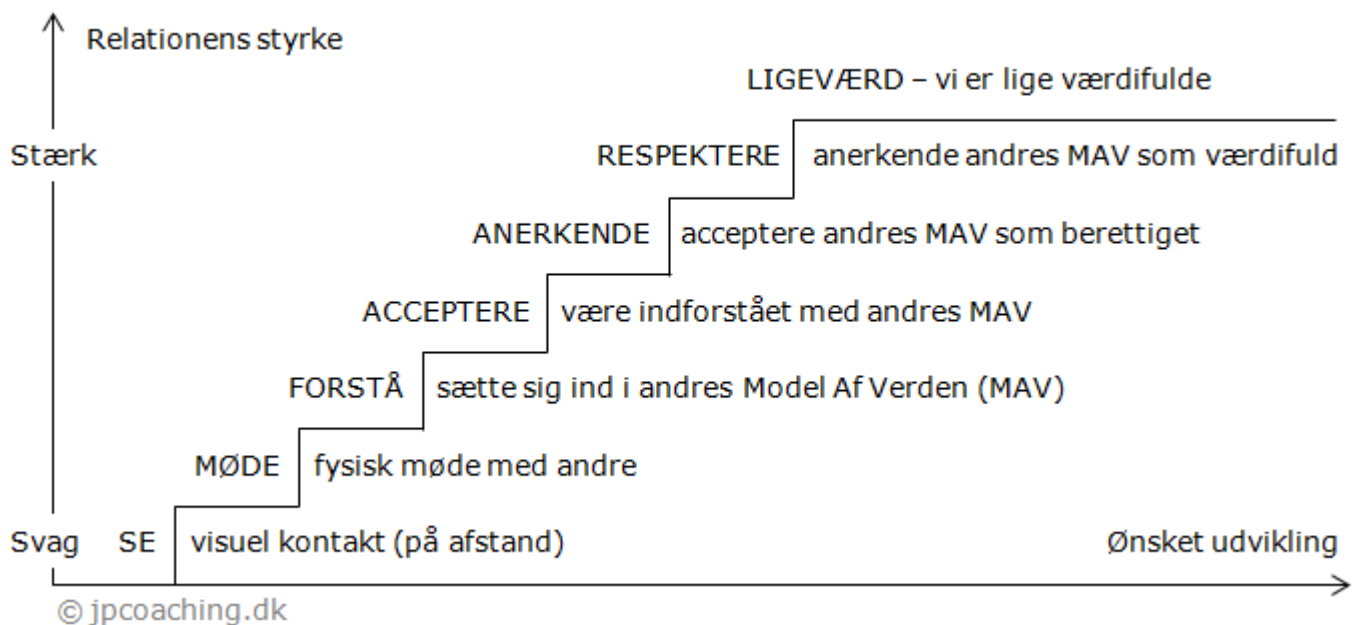
Personalet iagttager, hvad der optager børnene, og tilegner sig løbende viden om, hvordan vi evt. kan inspirere, motivere og skabe en videre, udviklende proces i barnets dannelse. Denne viden bringer vi i spil på gruppemøder, når vi fælles reflekterer og planlægger vores læringsmiljø og kommende projekter. På den måde oplever børnene, at de bliver taget alvorligt, at deres tanker og ytringer har værdi.

- *Det at være barn, har værdi i sig selv.*

Børn skal støttes og værdsættes. Vores børnesyn kommer til udtryk, når vi som voksne gør os umage med at forstå og se tingene fra barnets perspektiv. At se, høre og prøve at forstå, hvad der ligger til grund for/ bag ved barnets gørene og laden. Altså forstå hvorfor barnet gør, som det gør. Det er derfor vi dagligt iagttager og spørger ind til barnets oplevelser. Netop for at barnet får en følelse af at blive hørt, set og taget alvorligt. Et eksempel på et fagligt redskab, som vi bruger i forbindelse med vores børnesyn er **anerkendelsestrappen:**

1. **SE:** hvad barnet er optaget af både "her og nu" og i hverdagen som helhed.
2. **MØDE:** kontakt barnet og vær sammen om de ting, som barnet er optaget af. Justering i forhold til barnets interesse og udviklingstrin.

3. **FORSTÅ**: viden og indsigt i forhold til barnets oplevelser, følelser, præmisser og grundforståelser. Et ressourceorienteret menneskesyn, der inddrager barnets intentioner og mestrings strategier.
4. **ACCEPTER**: accept af barnets perspektiv, intentioner og vanskeligheder.
5. **ANERKEND**: i handling at kunne inddrage "barnets perspektiv, så barnet føler sig "set, mødt og forstået."
6. **RESPEKTER**: respekter barnets "livsituation", ønsker og drømme. Hjælp til nye mestrings strategier.

Leg og læring.

Hvordan kommer de to centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

"Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret."

Leg og læring spiller en afgørende rolle i børns udvikling og livsmuligheder på sigt. Vi ønsker at tilgå børns leg med åbenhed og nysgerrighed. Vi vægter at legen har værdi i sig selv også uden forudbestemt mål.

Det er i legen, at børnene øver sig, afprøver og eksperimenterer. Børn bruger legen til at styrke og tilegne sig nye og bedre kompetencer. Derfor har legen værdi i sig selv.

På Egholmgård er legen en stor del af hverdagen, både når personalet sætter planlagte vokseninitierede aktiviteter i gang, når tiden er fredet til børneinitierede lege og i vores daglige rutiner.

Vi organiserer os og tilrettelægger en struktur, der tager højde for, at vi i dagligdagen har en balance mellem børnenes egne initiativer og personalets planlagte projekter. Se mere herom på side 9 under "Pædagogisk læringsmiljø, de tre læringsrum"

Livet på Egholmgård indebærer dagligt rutineprægede aktiviteter. Vi ved, at der er rigtig megen læring i at kunne tage sit tøj af og på selv, at kunne holde styr på egne sager, og evt. at kunne hjælpe hinanden. På Egholmgård er det et bevidst valg, at daglige rutiner gerne må tage den tid de tager, og så fokusere på, at aktiviteten i rutinen er en medskabende kultur, hvor man øver sig i, f.eks. at være vedholdende, hjælpe hinanden og holde en god tone.

Vi er opmærksomme på at kommentere og anerkende børnenes anstrengelser, når børnene ex. knokler i garderoben med at blive selvhjulpne. Vi italesætter og roser deres anstrengelser og giver dem en hjælpende hånd, når udfordringen kræver det. Ligeledes spejler vi børnene, når de udviser stærke værdier (ansvar, hensynsfuldhed, høflighed m.m.) i deres bestræbelser på selv at kunne og at hjælpe hinanden. På den måde ser vi, at børnene lærer gennem deres erfaringer i rutinesituationer.

Vi ved at børnene lærer gennem relationer og forskellige sammenhænge hele dagen. Se mere herom på side 8 under Børnefællesskaber. Vi er som personale bevidst om den afgørende betydning, vi har som gode rollemodeller. På personalemøder tilrettelægger vi en struktur i hverdagen sådan, at børnene oplever at være i forskellige sammenhænge, alle "tre læringsrum" i løbet af dagen. Læs om de tre læringsrum på side 5 under "Dannelse, børneperspektiv og børnesyn"

Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de tre centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

”Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammene for.”

I vores læringsmiljø prioriterer vi, at alle børn hører til og inkluderes i forskellige grupper. For alle børn er det vigtigt at være en del af et fællesskab, at muligheden for medbestemmelse findes, og at man respekteres for den man er, og det man bidrager med.

Derfor har vi organiseret og struktureret forskellige grupper i vores læringsmiljø. Se beskrivelse heraf på s. 9 under Pædagogisk læringsmiljø

I vores inklusionshandleplan <https://egholmgaard-odder.aula.dk/inklusionshandleplan> kan man læse, hvordan vi arbejder med dette og hvorfor.

For at sikre, at alle børn har legekammerater benytter vi os af et materiale inspireret af DCUM (Dansk Center for Undervisningsmiljø). Materialet er et venskabs skema, som dokumenterer visuelt og tydeligt, hvordan børnenes indbyrdes relationer og venskaber ser ud. Vi udfylder skemaet, når vi vurderer, det giver mening. Ca. en gang om året.

Personalets daglige observationer af børnenes indbyrdes relationer, gruppedynamikken og det enkelte barns deltagelse i fællesskaber bringer vi med på gruppemøder. Her reflekterer vi fælles over evt. pædagogiske tiltag, vi kan bruge.

Vi deler vores viden med forældrene, både i det daglige og til forældresamtaler. Forældrene ser ikke deres børn i tilsvarende situationer derhjemme, så dialogen bringer vigtig information videre til forældrene og er afgørende for vores samarbejde om børnenes trivsel i daginstitutionen og i skolelivet senere hen. At kunne indgå og deltage i en gruppe, kræver sociale og eksekutive kompetencer, som børnene skal øve sig i lige fra de begynder i institutionen.

På Egholmgård øver alle børn sig i at indgå i flere forskellige gruppe-sammenhænge hver dag. Konflikter opstår, hvor mennesker er sammen, det er uundgåeligt. Vi kan alle (involverede) lære noget af og udvikles ved god håndtering af konflikter. Vores tilgang til konflikthåndtering tager (også) udgangspunkt i relations arbejdet, ICDP (International Development Program). På vores hjemmeside <https://egholmgaard-odder.aula.dk/> kan du læse om ICDP.

Vi værdsætter en kultur, hvor det er tilladt at begå fejl, lære af dem, og komme videre. Som fagprofessionelle har vi, som rollemodeller, det største ansvar for at positive samspilmønstre er i spil. Til det arbejdet har vi blandt andet redskabet ”Selvobservations skema” (læs mere herom under evalueringskultur side 38.

Pædagogisk læringsmiljø.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

"Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring."

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Vi har organiseret børnene i forskellige grupper i løbet af dagen, så børnene indgår i forskellige fællesskaber og sammenhænge. F. eks. Indgår alle børn i følgende grupper:

- Aldersopdelte grupper. Børnene følges her ad, og for de flestes vedkommende videre over i skolen. I de aldersopdelte grupper holder vi samling, spiser sammen og tager på ture ud af huset. Gruppernes størrelse muliggør forskellige, alderssvarende aktiviteter og lege, som fortrinsvis er vokseninitierede og – styret, dog ofte på baggrund af børnenes interesser, ønsker og ideer. Til samling får det enkelte barn øvelsen i at kunne tale foran en gruppe, lytte til andre og/ eller følge noget som andre siger, instrukser (ihærdighedsøvelser). Vi leger forskellige lege, som understøtter børnenes sproglige tilegnelse, sociale kompetencer og eksekutive evner (læringsrum 1)
Hver gruppe er tilknyttet en (eller to) kontakt pædagog(er) og pædagogisk personale, som følger hvert barns udvikling tæt. Kontaktpædagogen har ansvar for forældresamtaler og i iværksættelse af særlige tiltag, hvis der er behov for det. De aldersopdelte grupper med tilknyttede kontaktpædagoger sikrer en kontinuitet, som vi mener er værdifuld for forældresamarbejdet, og børnenes trivsel og læring.
Iagttagelser, forældresamarbejde og faglige refleksioner på gruppemøderne sikrer, at alle børn "er med" og deltager, så godt de kan; at alle føler sig som en vigtig del af fællesskabet.
- Mindre grupper. Vi arbejder med, og leger med sproget gennem dagens forskellige aktiviteter, gerne i mindre grupper, når der er mulighed for det. Sproglegene og aktiviteterne med få børn sikrer, at vi er opmærksomme på alle børn og deres deltagelse. Et fokuseret sprogarbejde kan være en planlagt aktivitet, såvel som en spontan opstået leg i sandkassen.
Vores grupperum bærer præg af vores fokus på sprog. Visuelt understøtter vi de emner og fokusord, vi arbejder med. Det kan f. eks være med ordkort på møbler, billeder af former, mønstre, tal, bogstaver, forholdsord m. v.
- I hverdagen indgår børnene i selvvalgte grupper og relationer, som kan skifte i løbet af dagen. Her opstår børneinitierede, spontane lege, hvor vi (personalet) har til opgave at følge med på sidelinjen (læringsrum 2 og 3). Vi iagttager og understøtter børnenes initiativer og lege, når vi f. eks observerer - hvordan dynamikken er mellem børnene, kan de skiftes, "tage tur", er tonen fin, har børnene brug for input (ideer, materialer), hjælp til håndtering af uoverensstemmelser og konflikter? Dette kræver en opmærksomhed og et nærvær fra den voksnes side, hvor vi bestræber os på at være på forkant.

Personalet er gennem dagen organiseret sådan, at alle ved, hvor de skal være hvornår, og hvad deres opgave er. På personalemøder evaluerer vi løbende, om der skal justeres lidt og evt. laves om på organiseringen, så vores ressourcer bliver brugt bedst muligt i forhold til børnenes fremmøde og trivsel i institutionen.

Når barnet indgår i disse fællesskaber og sammenhænge (alle tre læringsrum), bearbejder barnet sine indtryk og oplevelser, og tilegner sig samtidig en forståelse af omverdenen. Barnet lærer at læse og tolke andres ansigtsudtryk, kropssprog, tonefald og følelser. Barnet oplever andres reaktioner på egne udtalelser og handlinger. Barnet lærer at vente på tur, og lade andre børn komme med ideer til legen, samt selv at søge indflydelse.

Vores pædagogiske struktur og dagsrytme er tilrettelagt sådan, at den sikrer en balance, hvor der er tid og muligheder, både for vokseninitierede og børneinitierede lege og aktiviteter.

For at sikre et trygt, overskueligt og forudsigeligt læringsmiljø, benytter vi rutiner og ritualer, som børnene lærer og (gen)kender. Rutiner og ritualer er medvirkende faktorer i børnenes tryghed og tillid, og frigør på den måde overskud til ny læring. Eksempler på situationer, hvor rutiner og ritualer medvirker positivt til børnenes leg og læring er, når vi holder samling, spiser madpakker, og arbejder med børnenes voksende selvhjulpethed i garderoben.

Det er vores intention, at læringsmiljøet i børnehaven medvirker til, at barnet møder nye udfordringer med forventningens glæde. Til børn, der har brug for forberedelse til kommende aktiviteter dagen igennem bruger vi f. eks. Piktogrammer, der visualiserer, hvad der skal ske.

En dag på Egholmgård er samtidig også fuld af uforudsigelige og spontane indfald og episoder. Ofte er det oplevelser og erfaringer fra disse, der kommer til udtryk hos børnene, når de udtrykker ønsker om lege og aktiviteter, eks vandlege på legepladsen om sommeren, pandekage baging på bål, cykeldage etc. Både børn og voksne værdsætter, at der også er tid til spontanitet, hvor f. eks. vind og vejr afgør, hvad vi skal lave. Nye opdagelser og ny læring, som ikke er forudbestemt opstår. Ofte oplever vi, at børnene er meget nysgerrige og eksperimenterende i spontane situationer.

Den fysiske indretning ude og inde har stor betydning for det pædagogiske læringsmiljø. Indretningen af store og små rum inspirerer og skaber tydelige rammer for forskellige lege og aktiviteter i husene.

Vi (personalet) drøfter på personalemøder, hvordan institutionen bedst muligt indrettes, så alle lovkrav jfr. brandtilsyn, sikkerheds regler og daglige gøremål spiller sammen med børnenes behov for plads og inspiration til lege. Vi iagttager børnene, når de leger og er opmærksomme på, hvordan børnene bruger rummene/ indretningen - er der behov for noget andet - og hvad? Vi forsøger at tage barnets stemme med i overvejelserne, når vi indretter institutionen. "Hvad kunne du tænke dig...?" nogle gange sidder vi i rummet, som vi snakker om, så det bliver lettere, mere konkret for børnene at forholde sig til; det er både små konkrete ønsker og ideer og vilde fantasier, der kommer op. Nogle gange spørger vi børnene, om de vil prøve at tegne det, og så hænger vi deres tegninger op og snakker om dem. På den måde bliver børnene også hørt og taget alvorligt.

Samarbejde med forældre om børns læring.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

"Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring."

Forældrene er de vigtigste personer i barnets liv og en afgørende ressource i samarbejdet om barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Samarbejde med forældrene starter ved første besøg/ rundvisning på Egholmgård. Vi har fokus på modtagelse og velkomst af nye familier og børn. Derfor har vi udarbejdet en procedure for, hvem der gør hvad, så alle forældre føler sig imødekommet og velkomne fra første færd.

- Den pædagogiske leder sender velkomstbrev, hvor vi fortæller, hvem (kontaktpædagog) forældrene skal ringe og aftale tid med til første besøg. Det første besøg handler om information og forventnings afstemning. For vuggestue forældre og børn er det første gang barnet skal passes af andre end forældrene, og det er her særlig vigtigt, at forældrene får tillid og er trygge ved institutionen. Derfor tilbyder vi også et hjemmebesøg og legestue, hvor børn og forældre inviteres en gang ugentligt ca. 1 time i måneden op til start. Herved møder børnene og forældrene gradvist livet i vuggestuen, møder andre børn og lærer personalet lidt at kende. Legestue kan være en fin optakt til livet i vuggestue.
- På Egholmgård holder kontaktpædagogerne samtaler med forældrene. På samtalerne har vi, forældre og pædagog, mulighed for at se og lytte til hinanden og sammen skabe et samarbejde, med de bedste betingelser for barnets trivsel.
 - Første samtale holder vi 4-5 md. efter barnet er begyndt (opstarts samtale). Her har vi fokus på, at samarbejdet bygger på en positiv og konstruktiv dialog og gensidig respekt for forskellige perspektiver og intentioner.
 - I vuggestuen holder vi forældresamtaler, når barnet bliver to år. I forbindelse med overgangen til børnehaven holder vi et møde, hvor personale fra vuggestuen, forældre og personale fra børnehaven taler sammen.
 - I børnehaven holder kontaktpædagogen samtaler med forældrene inden skolestart. Dette møde ligger i november måned, og handler om barnets udvikling og trivsel i forhold til den kommende skolestart.

Ved behov kan der aftales status-samtaler, trivselssamtaler eller samtaler i forbindelse med konsultativt forum. I de formelle møder er det kontaktpædagogen, der først kontakter forældre med henblik på at aftale et møde med eksterne samarbejdspartner.

Forældrene inviteres også til at komme og sige til, når/ hvis de har brug for en samtale

- Et væsentligt element, som vi vægter i særlig grad, er den daglige, uformelle kommunikation med forældrene. Her gives forældrene mulighed for at kunne bidrage i det daglige samarbejde med vigtige perspektiver og viden om barnet. Dette gør vi, fordi personalets og forældrenes fælles tilgang og samarbejde om barnet bedst understøtter barnets trivsel og udvikling. Vi ser det uformelle møde i hverdagen som stedet, hvor den tillidsfulde relation skabes og arbejder derfor her intentionelt med at være i dialog med forældrene. Vi er bevidste om, at det ikke er alt, der skal snakkes om i garderoben, hen over barnet. Hvis vi oplever, at der er brug for en samtale ud over de formelle, aftaler vi en tid til det med forældrene.

Eksempler på vores uformelle samarbejde til gavn for børnenes trivsel og udvikling findes i nogle af vores fælles, traditionelle arrangementer såsom arbejdslørdage, bedstebloomster-dage, sommerafslutninger og afslutningsfester for de store. Disse arrangementer skaber desuden mulighed for at forældrene kan mødes. Værdierne ved fælles arrangementer handler om at skabe

sammenhæng og fællesskab mellem hjem og institution. Vi kan se, at disse arrangementer betyder rigtig meget for børnene, som tydeligt viser, at de glæder sig. Vi oplever at både personale og forældre er glade for arrangementerne: deltagelsen af forældre er høj, næsten alle bakker op om arrangementerne/ traditionerne. På den måde kan vi se, at arrangementerne understøtter et godt forældresamarbejde og et godt, psykisk børnemiljø.

Forældrene giver udtryk for, at de gerne vil høre om deres barns hverdag – hvad barnet har lavet? Vi bestræber os på, via en daglig dialog i institutionen ansigt til ansigt, at imødekomme dette så godt vi kan. Ellers benytter vi vores digitale kilde, AULA, til at informere alle forældre. Vi bestræber os på, at mængden af information her er overskuelig, tydelig og relevant i forhold til et velfungerende samarbejde om børnenes trivsel og udvikling.

Vores forældre danner ofte et aktivitetsudvalg på det årlige forældremøde. Dette aktivitetsudvalg bakker op, hjælper til og står nogle gange selv for forskellige arrangementer.

Børn i udsatte positioner

Hvordan tager vores pædagogiske læringsmiljø højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

"Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter."

En af Egholmgårds værdier er: "Vi tør gøre en forskel for det enkelte barn."
Hermed mener vi:

At et udsat barn i nogle situationer kan undtages gruppens regler, for at tilgodese barnets trivsel. Eks: En dreng på 5 år har dagligt, tydeligt svært ved at klare situationen i garderoben, mange børn og megen uro. Derfor får han lov til at holde en pause og kigge en bog, indtil der er plads og mere ro i garderoben. Undtagelsen gør, at drengen kan håndtere forventningerne og kravene i garderoben og får en oplevelse af succes. Samtidig undgår han daglige konflikter og nederlag i forhold til gruppen og fællesskabet.

Vi er (som noget helt nyt) så småt begyndt at benytte redskabet "trivselslinealen." Børnelinealen er et arbejdsredskab, når vi undersøger om et barn er: truet, udsat, sårbar eller i trivsel. Børnelinealen hjælper os desuden med at tilegne os og bruge et fælles, konkret sprog til at beskrive risiko- og beskyttelsesfaktorer med eksempler inden for 0 – 6 års området.

Billede af trivselslinealen mangler her

Når vi gennem iagttagelser og evaluering oplever, at et barn befinder sig i en udsat position, og at vores daglige, pædagogiske tiltag ikke rækker, benytte vi vores eksterne samarbejdsparter: Eks. Vi forholder os til "Indsatstrappen for dagtilbud i Odder Kommune" og "trivselslinealen," og søger relevant sparring og vejledning hos eksterne samarbejdsparter for at sikre barnets videre trivsel, udvikling og inklusion i fællesskabet. Dette kan være en forebyggelsesmedarbejder, psykolog, vejledningsteamet, talepædagog, fysioterapeut, sundhedsplejerske og sagsbehandler.

Vi har særligt øje for børn i udsatte positioner i vores inklusionshandleplan, og vores pædagogiske tiltag i forhold til børn i udsatte positioner tager afsæt i principperne bag ICDP og tilrettelæggelsen af vores læringsmiljø. Personalets daglige iagttagelser og faglige refleksioner danner grundlaget for vores videre arbejde og indsats med børn i udsatte positioner.

På gruppemøder benytter vi jævnligt "relations cirklen." På den måde sikrer vi, at alle børn har en tryk og tillidsfuld relation til det pædagogiske personale.

Vi understøtter og hjælper børnene med at fremhæve og få øje på egne og andres kvaliteter. Eks. En pige på 4 år med udfordringer særligt på sin selvfølelse gør, at hun generelt er i en udsat position. En dag observerer pædagogen, hvordan pigen viser omsorg og hjælper et andet barn. Dette italesætter og roser pædagogen højt og tydeligt i de andre børns nærvær. Pigen smiler og viser glæde over at blive set og hørt af pædagogen, og pigens position i gruppen "tales samtidigt op". Vi sætter ekstra ressourcer ind på forældresamarbejdet i form af forældresamtaler, netværksmøder og vejledningsforløb, alt afhængig af situationen.

I arbejdet med læringsmiljøer, bestræber vi os på at hverdagen er genkendelig og overskuelig, at strukturen er medvirkende til at understøtte børnenes tryghed og koncentration. Eks. Vores daglige rutiner, ofte understøttet med piktogrammer, skaber tydelig genkendelighed for barnet. Piktogrammerne synliggør rutiner og aktiviteter yderligere, hvilket er en stor hjælp for nogle børn.

Når vi observerer, at et barn er sårbar, udsat eller truet handler vi efter gældende regler, der f. eks omhandler netværksmøder, underretning eller anden kontakt til sagsbehandler/ myndighed.

Sammenhæng til børnehaveklassen. / 0. klasse

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi arbejder systematisk med sammenhænge fra barnet begynder i vuggestuen eller kommer fra dagplejen, til barnet skal videre i børnehaveklasse/ 0. klasse.

Det sidste års tid i børnehaven har vi øget fokus på barnets sociale kompetencer og selvhjulpenhed.

Vi har f.eks. projekter der handler om "Venskaber" og "Den varme stol". Vores daglige rutiner udfordrer og styrker børnenes eksekutive evner (vedholdenhed, overblik, koncentration.)

Vi holder samling næsten dagligt, hvor indhold og rammer er med til at forberede børnene på skolestart. Vores intention er, at indholdet skal fange børnenes interesse – ofte er aktiviteterne inspireret og planlagt ud fra børnenes interesse (børneperspektiv.)

Vi holder afslutnings fest i børnehaven for kommende skolebørn og forældre. Børnene glæder sig til festen og stråler, når de får overrakt diplom, billede mappe eller lign. og modtager klapsalve.

De kommende skolebørn besøger Parkvejens Skole, leger på skolens legeplads, og spiser madpakker. På den måde afmystificeres "Skolen," så stedet bliver kendt sammen med vennerne og børnehavepædagogen.

Vi vil gerne overlevere relevant viden om barnet, informationer, der kan hjælpe barnet i overgangen til det nye miljø, som skolen er. Her er det afgørende, at forældrene underskriver en samtykke erklæring, så vi må videregive oplysninger om deres barn.

Børn med særlige behov - som modtager støttetimer eller en særlig indsats - aftaler vi møder med skolen om, så overgangen bliver en god skolestart. Dette foregår altid med forældrenes samtykke.

I Odder Kommune begynder børnehavebarnet i tidlig SFO d. 1. april. For at sikre kontinuitet og den røde tråd i barnets liv, følger en personale med i barnets SFO på Parkvejens Skole de første tre måneder. Det tætte samarbejde, som vi har med skolen er med til at skabe tryghed for barnet i overgangen.

Inddragelse af lokalsamfundet.

Egholmgård benytter sig af forskellige muligheder, som lokalmiljøet byder på. Nogle indgår som en fast tradition og andre bliver inddraget, hvis og når vi har et tema, hvor besøg i lokalsamfundet kan byde ind med relevans.

Selvom Egholmgård er én institution, er der forskel på de enkelte afdelinger. Samlet benytter vi os f.eks. af:

- Besøg på biblioteket, også når og hvis de har biletter til teater og forskellige arrangementer.
- Ture rundt i den lokale natur, hvor vi udforsker, undersøger og inddrager naturen i vores hverdag - både som led i kreative aktiviteter i forbindelse med skiftende årstider og læren om livets gang for dyr, som vi følger nøje. F.eks. sommerfuglelarver, fugle, frøer osv.
- Vi inviteres på besøg i kirken et par gange om året.
- Besøg på de lokale plejehjem.
- Ture i svømmehallen med børnehaven i Børnehuset Egholm
- Luciaoptog og fastelavn på Ålykkecentret med de store børnehavebørn i Børnehuset Egholm
- Egetræet har en bus, som de kører på ture i - primært til skov og strand
- Egetræet er til Skt. Hans på Bronzealdervej med de kommende skolebørn, som bidrager med en heks til bålet og spiser derefter mad fra grill
- Besøg på skolerne, særligt Parkvejens Skole, som vi samarbejder med, og hvor mange børn starter i tidlig SFO fra 1. april.
- Af og til modtager vi praktikanter fra lokale skoler/efterskoler.

Vi afprøver løbende nye muligheder i nærmiljøet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske og æstetiske:

Vi indretter vores indendørs rum med forskellige funktioner, så viften af muligheder for leg og læring bliver så bred og varieret som mulig. Børnene lærer, at de indendørs rum i institutionen har forskellige funktioner, og at vi derfor bruger dem til forskellige lege og aktiviteter. Vi indretter bevidst de forskellige rum med børnekunst, møbler, farver, planter, legetøj osv. for at skabe rum og rammer, der inspirerer og udfordrer til leg og udfoldelse. Indretningen af vores rum kan ændre sig i forhold til pædagogiske projekter og traditioner i husene, i forbindelse med årstider og læreplanstemaerne.

Udenfor vedligeholder og forbedrer vi løbende legepladsen, så den indbyder til forskellige slags lege, sanseindtryk samt motoriske udfordringer og udfoldelse. Alt efter årstid planter vi blomster, leger med vand, klatrer i træer, maler/tegner på fliserne, laver bål mad, kælker, bygger snemænd osv.

Den enkelte børnegruppens aktuelle behov og alder spiller ligeledes ind i tilrettelæggelsen, samt regler og påbud ude fra f. eks kommunen, brandtilsyn, legepladstilsyn m. fl.

Vi afholder årligt en arbejdslovsdag, hvor forældre og børn inviteres til en praktisk dag i institutionen sammen med nogle fra personalegruppen. På disse dage bliver der taget fat og samtidigt hygget på tværs af børnegrupper, forældre og personale imellem. Disse dage berører også det psykiske børnemiljø, da børnene tydeligt udtrykker glæde, når vi nærmer os dagen eller snakker om den.

Det psykiske:

Vores anerkendende og undersøgende tilgang med børnene, har stor betydning for det psykiske børnemiljø. Respekt og forståelse for hinanden jfr. "anerkendelses trappen" er den naturlige vej til en kultur, hvor rummelige samspilsmønstre (kontra snævre) er i spil:

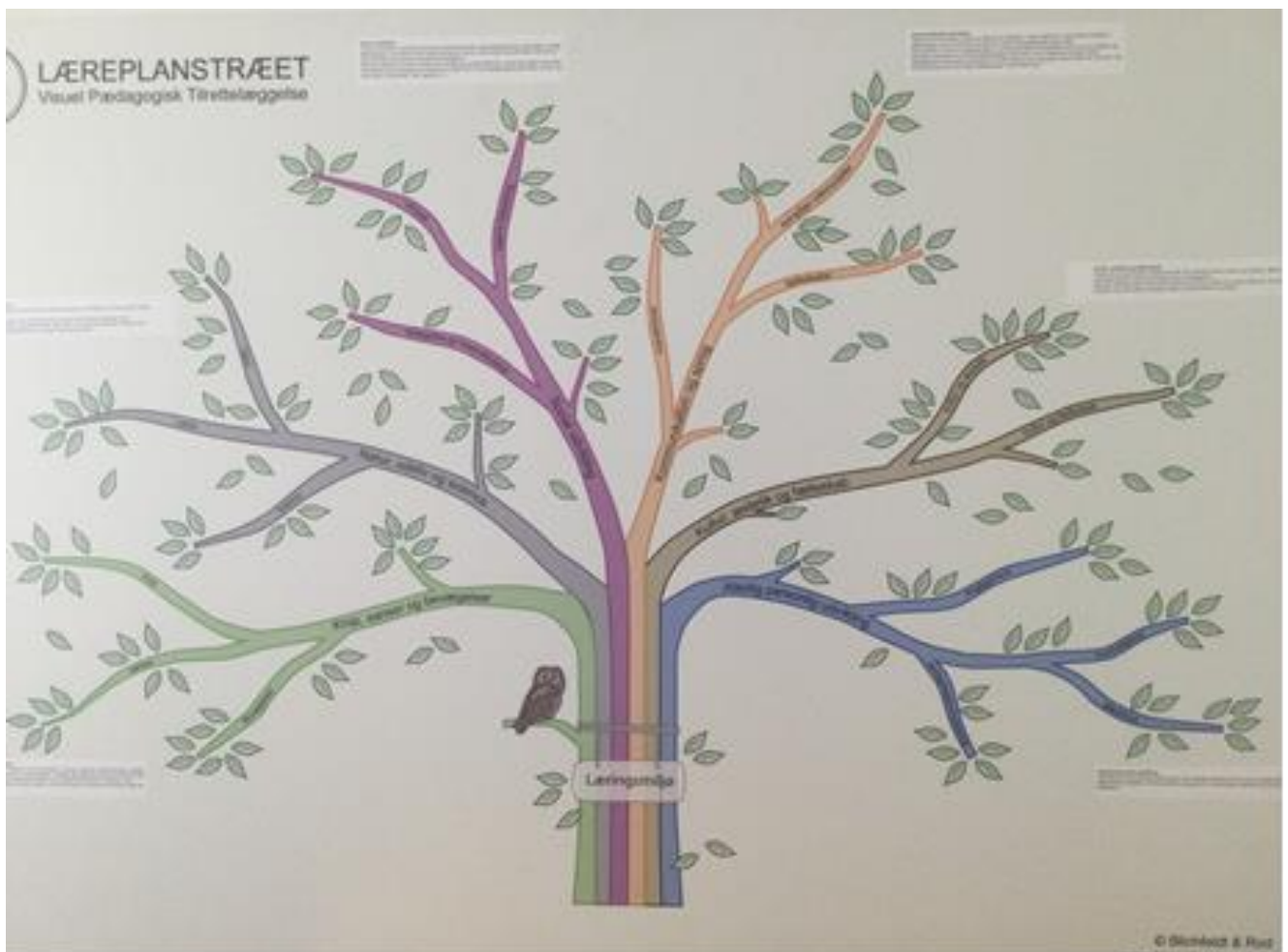
Vi hjælper børnene med at tilegne sig ord og begreber, så de kan udtrykke følelser og samtidig forstå og anerkende andres. Dette gør vi vha. rollespil, billeder/illustrationer, fælles snakke i grupperne, lege og bøger. Arbejdet kræver: Indlevelse, refleksioner og fælles fokus, opmærksomhed, humor og tolerance.

Se mere herom på s. 9-10 under "pædagogiske læringsmiljø"

Læreplanstræet.

Læreplanstræet er vores pædagogiske redskab, når vi planlægger forskellige lege, projekter og aktiviteter. Læreplanstræet er et billedlig stærkt redskab, som vi benytter i forhold til vores læringsmiljø, læreplanstemaerne og fælles refleksioner på personalemøder:

https://www.google.com/search?q=l%C3%A6replanstr%C3%A6et&rlz=1C1GCEA_enDK891DK919&oq=l%C3%A6replanstr%C3%A6et&aqs=chrome..69i57j0j0i30j0i5i30j5i30i44.5495j1j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Alsidig personlig udvikling.

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod, og kompetencer til deltagelse."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi giver børnene mulighed for at udvide deres erfaringsverden via de forskellige læringsrum der er inden for og uden for institutionen. Vi tilbyder inspirerende læringsrum med redskaber, materialer og legesager. Vi tager på ture ud af huset, besøger legepladser, går på besøg på de lokale plejehjem, tager på biblioteket for at låne bøger eller se teater. Vi bevæger os i naturen og oplever de 4 årstider.

Vi værdsætter den forskellighed, vi har i børnegruppen. Hos os møder børn andre børn med forskellige sociale og kulturelle baggrunde, end det de selv kender til.

Børn er forskellige, og det er vi bevidste om. Vi støtter børnene i at rumme og forstå de forskelligheder, de møder hos hinanden. Vi støtter og hjælper børnene i at udtrykke deres følelser og håndtere de konflikter, der opstår.

Fordybelse er en vigtig del af børns læring og dannelse. Nogle gange er vores rolle at skærme en god leg og skabe rum og ro. Andre gange er vores rolle at være igangsættende og

rammesættende og derigennem også støtte børn i udsatte positioner til at blive inkluderet i børnegruppen.

Vi har i institutionen fokus på at støtte børnene i at være selvhjulpne og opfordrer dem til at prøve selv. Dette gør vi bl.a. ved at give børnene medansvar ved f.eks. at deltage i praktiske gøremål og opfordre dem til at hjælpe hinanden, inden de spørger en voksen. Dette styrker barnets selvtilid, da barnet her oplever at lykkes og være en del af fællesskabet.

Børnene samles dagligt i en kendt børnegruppe. Her skaber vi mulighed for at rette opmærksomheden hen på fællesskabet. Vi arbejder med børnenes engagement, ved at støtte dem i at være deltagende, i at turde stå frem og udfolde sig. Her sætter vi barren, så alle kan være med, og børnene har indflydelse på indholdet.

Vores anerkendende tilgang, principperne fra ICDP, som handler om vores relations arbejde styrker og udvikler børnenes selvfølelse.

Neden for er to eksempler fra læreplanstræet med aktiviteter og projekter, der understøtter og udvikler børnenes alsidig personlige udvikling beskrevet:

Tegne/ male en bestemt ting, f. eks selvportræt, sin familie, en solsikke, udsigt, et dyr osv.

Det er en aktivitet, hvor barnet øver sig i at koncentrere sig og rette sin opmærksomhed på "opgaven." Det er for mange børn en udfordring, som påvirker barnets gåpåmod og livsduelighed positivt, når de oplever succes. Barnet får en tro på, at det kan, selv om det er svært.

Social udvikling.

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Refleksioner og mål:

Sociale kompetencer udvikles i samspil med andre mennesker. At have sociale kompetencer betyder:

- at barnet forstår sig selv, udvikler empati, kan knytte venskaber, opnår sociale færdigheder og oplever sig selv som hørende til.
- at barnet lærer at udsætte egne behov, at tage hensyn til andre, at hjælpe hinanden og at løse opgaver i fællesskab.
- at barnet har medindflydelse og føler det kan bidrage værdifuldt og relevant til fælles lege, aktiviteter og fællesskab.

Vores mål er, at alle børn er inkluderet i fællesskabet og at man som minimum har én god ven. Det er vores fælles værdigrundlag med til at understøtte:

”Egholmgård – hvor leg og udvikling foregår,

Eksempler fra hverdagen:

- Vi er opmærksomme på, om barnet er med i børnefællesskaber med udgangspunkt i ‘De Tre Læringsrum’, hvor vi som voksne går foran, ved siden af og bag ved barnet.
- Til samling, i kreative aktiviteter, under frokosten og på ture sammensætter vi bl.a. grupperne med henblik på, at kunne styrke de sociale relationer børnene imellem. Her har vi også mulighed for at skille børn ad, hvis vi kan se, de har en negativ interaktion/uheldig påvirkning på hinanden.
- Hvis vi oplever, at et barn har svært ved at komme med i børnefællesskaber, er det vigtigt, at vi snakker med forældrene om det, og evt. opfordrer forældrene til at tage en legekammerat med hjem. Det kan være med til at styrke en relation børnene imellem.
- Vi er meget opmærksomme på hvordan børnene omtaler og tiltaler hinanden. Vi er bevidste om vores rolle som model for børnene. Så børnene kan gøre, som vi gør, og ikke kun som vi siger, de skal gøre.
- Krænkende og ekskluderende adfærd forsøger vi at stoppe ved at italesætte det, vi oplever med barnet/børnene. Det kan være til samling, hvor vi kigger på fotos af børn der viser forskellige følelser som: vrede, glæde, skuffelse, begejstring, sårbarhed osv. det er vigtigt, at vi som voksne

sætter ord på børnenes følelser og hjælper børnene med at kunne udtrykke deres følelser, så de får en større forståelse af sig selv og de andre børn. Det er med til at udvikle børnenes empati.

- Hvis børnene har konflikter indbyrdes, guider og vejleder vi børnene, så de på sigt selv kan håndtere konflikter hensigtsmæssigt.
- Vi bestræber os på at være troværdige, gode rollemodeller, så børnene selv viser/ tager initiativ til relationer/venskaber. Ligeledes mødes det enkelte barn med at blive set og anerkendt, for det barnet er.
- Det er vigtigt, at vi voksne er nysgerrige på gruppedynamikken i børnefællesskaberne og er opmærksomme på at perspektivet kan se forskelligt ud for det enkelte barn.

Når børnene leger er det ofte i rolle- og eller regellege:

Rollelege.

I rollelegen lærer barnet at indgå i sociale sammenhænge. Barnet bearbejder tidligere oplevelser, øver og afprøver nye kompetencer.

Rolleleg udvikler børnenes deltagelseskompetence, da barnet både skal bidrage med noget og modtage andres ideer i legen. I rollelegen kan sætningen: "så sagde vi, at du var" ofte høres. Børnene aftaler næsten altid tingene i datid og går så f. eks i gang med dukkelege, politi og røvere, far mor og børn o. s. v.

Rollelegen er uforudsigelig og fuld af fantasi; her kan alting ske.

(her skal sættes en lille narrativ fra dukkekrogen + et billede ind)

Regellege.

I regellege lærer barnet også at indgå i sociale sammenhænge. I disse lege kan der være flere/mange børn med, hvis "bare" de overholder legens regler.

Eksempler på regellege:

- Alle mine kyllinger kom hjem
- Løve Løve, hvad er klokken
- Bankebøf
- Sanglege.
- Og mange mange flere....

I regellege er flere temaer på spil. Ofte er legene dramatiske og kræver mod at deltage i; det kan være godt at have en voksen i hånden til at begynde med. Det dramatiske i legene tiltrækker og holder legen i gang. Regellege indebærer samtidig forskellige former for konkurrence; her er personalt gode eksempler og rollemodel vigtig, så lege kulturen forbliver inkluderende og anerkendende. Legene udvikler blandt andet barnets personlige, fysiske og sociale kompetencer.

(her indsættes et billede af børn, der leger regelleg)

Følgende er et eksempel fra læreplanstræet med aktiviteter og projekter, der understøtter og udvikler børnenes sociale udvikling:

Samling: vi holder samling i alle grupper (næsten) hver dag. Samling er som udgangspunkt en vokseninitieret aktivitet, men efterhånden som børnene lærer og kender rammerne omkring samlingen, bidrager de mere og mere med egne ønsker, ideer og forslag til indholdet. På denne måde er samling med til at træne børnenes deltagelse og medindflydelse, både i mindre og større grupper.

Samling er med til at understøtte og udvikle børnenes koncentration, deres evne til at lytte, fortælle, at kunne være stille, og have mod til at stå frem i gruppen.

Samling udvikler i det lange løb børnenes eksekutive evner, som de har brug for, både i skolen og resten af livet.

Kommunikation og sprog.

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

På Egholmgård arbejder vi med at understøtte børnenes sproglige og kommunikative udvikling i mange forskellige sammenhænge i løbet af dagen. Vi finder det vigtigt at se og bruge de forskellige muligheder for sproglig udvikling i både planlagte, pædagogiske aktiviteter, rutine situationer og børns egen leg.

Vi arbejder med aktiviteter, hvor børn får mulighed for at øve sig på og lege med det sproglige, som fx (dialogisk) læsning, spil, ture og sang, rim og remser.

Eksempel: Kunne være, samling hvor en voksen læser en bog for børnene, f.eks. omkring sommerfugle, derefter dialogisk snakker med børnene både før, under og efter læsningen. Knud rækker hånden op og fortæller om, at han har set en sommerfugl, hvor vi følger barnets interesse og derefter kunne synge en sang omkring sommerfugle, Knud er normalt ikke et barn, der siger noget.

Vi tilbyder både aktiviteter i små grupper, hvor der er mere ro og plads til, at det enkelte barn kan indgå i dialog med hinanden og den voksne, og aktiviteter i større grupper, hvor børnene kan øve sig på at bruge kommunikationen i et større fællesskab.

På Egholmgård ser vi mulighederne for sproglig udvikling i alle vores rutiner i løbet af dagen. Det er fx bleskift, hvor vi har en god en-til-en kontakt med turtagninger, garderobe situationer, hvor vi taler med børnene om, hvad det er vi gør, eller i forbindelse med måltider, hvor der både er sproglig læring i at hjælpe med at dække bord og at tale om det, og i samtalen ved bordet, hvor vi både kan tale om maden, og om hvad vi har lavet.

Gennem hele dagen finder vi det vigtigt, at vi er gode sproglige rollemodeller, og bruger et rigt sprog sammen med børnene. Vi tilpasser vores dialog med børnene, så det giver mening for, hvor

børnene er. Fx bruger vi i vuggestuen meget gestik, mimik, fælles opmærksomhed og lyde i dialogen med de små børn, og vi bruger relevante babytegn, når det giver mening.

Til de kommende skolebørn leger vi med røverhistorier, hvor vi sammen med børnene digter og skaber fantasi historier, ved hjælp af børnenes fantasi, interesse og lyst.

I børnenes mere frie leg, får de mulighed for at afprøve sproget og kommunikationen sammen med hinanden. Her har vi en vigtig rolle i at støtte børnene, når det kan være svært, at bruge sproget i fællesskabet. Hos de små børn hjælper vi fx med at sige fra på en konstruktiv måde med ord og evt. tegn i stedet for at slå eller bide. Hos de større børn kan vi fx hjælpe børnene til at løse en konflikt ved hjælp af sproget. I den mere frie leg inspirerer vi børnene sprogligt til nye måder at udfolde og udvikle legen.

Vi arbejder bevidst med, hvordan man taler til hinanden, og at alle har en god arbejdsstone.

På Egholmgård arbejder vi ud fra Odder kommunes handleplan for sprog, læsning og literacy.

Se: <https://odder.dk/borger/børn-unge/særlige-indsatser/sprog-læsning-og-literacy/>

Det betyder blandt andet, at vi har sprogpædagoger, som har særligt fokus på at bidrage til at styrke arbejdet med sprog i institutionen, og som kan inspirere os andre til nye måder at arbejde med børnenes sproglige udvikling. Handleplanen betyder også, at vi laver en sprogvurdering i form af kompetencehjulets sprogdelt, når børnene er 2 år og 10 måneder. Alle børn, hvor forældrene har givet tilladelse, sprogscreenses som 3,4 og 4,4 årig.

Sprogvurderingerne er én måde, hvorpå vi som pædagogisk personale kan holde øje med børnenes sproglige udvikling. Ved behov kan vi hente ekstra vejledning og støtte af kommunens tale-høre-konsulent.

Eksempler fra læreplanstræet, der understøtter og udvikler børnenes kommunikation og sprog:

Synge fagte-sange: Når vi, pædagogiske personale, synger fagte-sange med børnene, oplever børnene et fællesskab, hvor kommunikation og sprog er i fokus. I fagte-sange leger vi med lyde, ord og begreber. Fagterne understøtter forståelsen og tilegnelsen af nye ord.

Sangkuffert: er et redskab, som vi bruger i legen, særligt med de mindste, da figurerne inspirerer til, hvilken sang vi skal synge sammen.

Sproggrupper: Vi bestræber os på at alle børn deltager i små grupper, hvor indholdet og legene tilrettelægges gruppens behov for udfordring, interesse og udviklingszone. Det kan f. eks være Kims Leg med farver og figurer eller køkkengrej. Rim og remse lege. Det kan være spil med særlig fokus på sætningsopbyggelse, aktiv lytning, begyndende abstrakt tænkning m.m.

Krop, sanser og bevægelse:

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og bruge kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vores hverdag er tilrettelagt, så der er en god blanding af planlagte og spontane aktiviteter ude og inde. I forhold til krop, bevægelse og sanser bruger vi ofte naturen i vores nærmiljø. Naturen er en stor inspirationskilde for både store og små. Hver årstid rummer forskellige muligheder for udfoldelse. Vi er opmærksomme på at indrette institutionen inden for, så der også er mulighed for at udfolde sig fysisk. Vi sørger for inspirerende materialer og redskaber er tilgængelige for børnene, så deres lyst og glæde ved at bruge krop og sanser styrkes.

Eks. Det kan være vandlege, når det er varm sommer, og lege i blæsevejr, når det er efterår, trille-rulleture op og ned ad skrænter.

Planlagte og vokseninitierede aktiviteter kan være forhindringsbane, svømning, massage, musik og dans, forskellige føle- sanselege, tegning, kreative aktiviteter, gå ture, bål mad, ture til biblioteket

Spontane børneinitierede aktiviteter kan være: finde insekter, bygge huler, sandkasseaktiviteter, klatre, tumle, rolle lege, cykle.

Læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse står ikke alene. Uanset hvilken aktivitet barnet er i, vil det altid være i samspil med et eller flere læreplanstemaer.

Her sættes billeder ind som viser nogle af ovennævnte eksempler

Natur, ude liv og science:

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemetoder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Naturen er oplagt at bruge i forhold til at udfordre og stimulere børnenes motorik og forskellige sanser, da naturens ujævne terræn og mangfoldighed automatisk stimulerer og vækker vores forskellige sanser. Vi mærker og ser på de forskellige ting vi finder. Vi mærker varmen, kulden, regnen på vores hud. Vi snakker om de forskellige årstider...

På Egholmgård har vi etableret forskellige læringsmiljøer for at fange børnenes interesse og nysgerrighed for naturen. Vi har etableret forskellige tiltag på legepladserne, såsom en lille natur have, som får lov at stå vild, for at vi kan følge naturens gang/processer, insekthoteller, gamle træstubbe, som får lov at ligge, så vi kan følge nedbrydningsprocessen.

Børnene kommer og spørger om de må låne et forstørrelsesglas. Børnene finder små dyr, som de kigger på og undersøger, gerne med forstørrelsesglas. Ofte kommer de stolte og viser, hvad de har fundet. Vi tæller, spørger ind til hvad børnene ved i forvejen og uddyber med vores viden, eller finder en bog, hvor vi sammen kan blive klogere. Vi oplever også, at de ældre børn deler ud af deres viden til de yngre børn, som ikke ved så meget om dyrene endnu. På den måde bliver børnene aktive med skabere af deres egen læring og udvikling. De får en oplevelse af at blive hørt og taget alvorligt. Som voksne er vi med til at udvide børnenes viden omkring naturen, og det sker ud fra børnenes initiativ og lyst. Indimellem går vi sammen på "opdagelse" i natur haven og ser på hvilke dyr og planter, der er "flyttet" ind. Fx fandt vi på et tidspunkt en muserede, med små museunger. Børnene synes, det er meget spændende at være med til at undersøge og vende stubbe, og se hvad der gemmer sig.

Vores udearealer i begge afdelinger giver plads og mulighed for en masse leg, men især også til interessen for naturen, udelivet og science.

Vi bruger ofte lokalmiljøet, f. eks besøger vi jævnligt Den økologiske have eller tager på bustur til nære kyster eller andre steder.

Vi følger naturens gang året rundt, på legepladsen og i nærmiljøet. Vi griber gerne fat i naturen og årstiderne som tema og aktiviteter.

Vores legepladser har bærbuske, frugttræer og nøddehegn. Det giver os mulighed for forskellige "fra jord til bord" aktiviteter. Vi presser æbler til æblemost, plukker bær og laver marmelade og bager brød med krydderurter og skvalderkål.

Bålpladserne bliver flittigt brugt til suppe, pandekager, snobrød m.m. At bage snobrød kræver både tålmodighed, opmærksomhed og ihærdighed. Det kan være svært, når røgen svier i øjnene og sidemandens snobrød er færdigt, men gevinsten er det hele værd.

En tur i skoven en efterårsdag, hvor vi finder bog og svampe, kaster med blade og ser på skovens forvandling. En forårsdag ved stranden med tæerne i det kolde vand, mens solens stråler varmer vores kroppe.

Er vi heldige sneen daler og frosten sætter ind, finder vi kælkene frem, bygger snemænd og eksperimenterer med vand og is. Under et vinterprojekt eksperimenterede vi med, hvad der sker med vand ved frostgrader. Dette gjorde vi ved at samle ting fra naturen og putte det i kopper med vand i, hvorefter disse stod ude på legepladsen natten over. Spændte og forventningsfulde modtog vi børnene næste dag – og den fine is pynt kunne nu pryde og iagttages på legepladsen.

Når det er forår, må alle børnene invitere deres bedsteforældre med til vores årlige Bedsteblosterdag. Alle børn medbringer en blomst, som de sammen med deres bedsteforældre planter i vores plantekasser. På den måde er legepladsen pludselig fuld af blomster i alle farver, og med forskellige dufte.

Krible-Krable projekter er en forårs og sommer aktivitet. Vi finder forskellige insekter som larver, spindlere, bænkebidere og meget mere. Disse bliver undersøgt, nogle gange under forstørrelsesglas.

Er vi heldige og finder sommerfuglelarver, indretter vi et terrarie med den rette føde og følger lavernes forvandling fra larve, til puppe, til sommerfugl.

Vi tager på tur i nærmiljøet og finder haletudseæg, som vi fisker op og tager med hjem. Her indretter vi et akvarie med den rette mængde vand, føde, vandplanter og noget frøerne kan kravle

op på. Vi følger haletudserne udvikling inde i ægget og derefter haletudsernes forvandling til små frøer. Tilslut tager vi på den tur, hvor de frøerne bliver sat ud i deres eget miljø igen.

Børnene følger nysgerrigt med i livet og udviklingen undervejs og mange spørgsmål stilles. Vi leder efter svar ved hjælp af naturplancher, bøger, nettet m.m.

Her sætter vi et billede/ børnetegning ind af haletusserne

Kultur, æstetik og fællesskab.

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye side af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Når vi tænker kultur, tænker vi det bredt og varieret, således giver vi børnene forskelligartede muligheder for indtryk og udtryk.

Vi støtter børnene i at være nysgerrige på dem selv og på hinanden og at forstå og give plads til de forskelligheder der er, uanset køn, alder og kulturelle baggrund. Som voksne italesætter vi denne nysgerrighed, vi stiller spørgsmål og vi undrer os sammen med børnene.

Eksempel:

Hvad sker der når man dør?

Barn 1: Min morfar er død, og nu er han en stjerne.

Barn 2: Min mor siger, at min bedstemor er et sted der hedder Paradis.

Voksen: Det er forskelligt, hvad vi tror, der sker, når nogen dør. Måske er der ingen, der rigtig ved det. Hvad tror I, der sker?

I vores hverdag tilbyder vi børnene forskellige muligheder for at udfolde sig kreativt. Vi gør det gennem en legende og inspirerende tilgang og i forskellige og inkluderende læringsmiljøer. Vi skaber rum til fordybelse og de mere ekspressive udtryksformer. Vi veksler mellem spontane aktiviteter grebet ud fra børnenes interesse og vokseninitierede aktiviteter.

Vi hører varieret musik, danser, synger og leger med rytmer og ord. Vi både fortæller og lytter til

historier, laver teater, læser bøger og spiller spil.

Vi maler, tegner, klipper og klistrer. Vi syr og leger med perler, og vi udfolder og udfordrer vores kreativitet. Vi bygger med lego, modellervoks og meget mere. Nogle gange er det med udgangspunkt i det endelige resultat, f.eks. at klippe en vintergæk i pap, andre gange er det processen eller det sociale aspekt i aktiviteten, der er i fokus.

Udelivet er en kultur for sig selv. Her åbnes der op for andre aktiviteter og lege. Der bliver leget med sand, vand og mudder, vi cykler, spiller bold, bygger hule, laver bål og leger forskellige regellege som alle mine kyllinger og fangeleg.

I institutionen har vi øje for de sanseindtryk, man både som barn og voksen bliver mødt af, når man træder ind i et rum. Rummet skal kunne inspirere og give børnene ro til en god leg og til at udfolde sig kreativt.

Vi skal sikre at alle børn får mulighed for at udforske og udfolde deres fantasi og nysgerrighed gennem deres kreative evner. Det gør vi b.la. ved at møde børnene, hvor de er aldersmæssigt, motorisk og kognitivt. Vi anerkender dem i deres proces og søger at anspore dem til yderligere udfoldelser.

Vi er særligt opmærksomme på de børn der har brug for ekstra støtte og hjælp til at turde kaste sig ud i den kreativ proces.

Med fokus på fællesskabet er vi opmærksomme på, hvornår vi skal bryde ind, og hvornår vi skal lade være. Vi står med daglige vurderinger af, hvornår vi skal igangsætte en aktivitet og afbryde en leg, og hvornår vi skal trække os.

Vi arbejder med børnenes fællesskabsfølelse ved at anvende ICDP' ens grundprincipper over for børnene og opfordrer børnene til at være opmærksomme og anerkendende over for andre børns kreative udtryksformer.

Vi bruger lokalsamfundet, biblioteket, plejehjem, kirken, skoler og det lokale byliv til at hente inspiration og som forum til at formidle vores kultur. Vi lader os inspirere af kulturbårne traditioner som jul, påske, fastelavn osv.

Her under står et par eksempler beskrevet fra læreplanstræet, hvor målene for temaet, Kultur, æstetik og fællesskab er i spil.

Fælles sang. Alle børn og voksne mødes en gang om ugen til fælles sang. Forinden fællessang har vi i alle grupperne ugens sang, som alle børn og voksne først synger i deres tilhørsgruppe. Fælles sangen dyrker det store fællesskab og er en kultur, hvor børnene lærer en masse sange i løbet af deres børnehave liv. I fællessangen spiller det pædagogiske personales rolle som gode modeller en afgørende rolle.

Stemningen til fællessang er grundlæggende glad og munter. Børnene oplever at være en del af et større fællesskab, både når de synger af fulde hals eller har en dag, hvor de "bare" er med på en "lytter."

Fastelavn er en af vores kulturelle traditioner, hvor alle børn og voksne har mulighed for at klæde sig ud og prøve roller af. Det er en dag, hvor meget "vender på hovedet" og hvor der er plads til drama, drømme og humor.

Evalueringskultur.

Vi benytter forskellige evaluerende og reflekterende værktøjer i arbejde med vores læringsmiljø. Her under nævnes nogle faglige redskaber, som vi bruger i vores evalueringskultur:

- Refleksionsark fra materialet "Læringstræet"

https://www.google.com/search?q=I%C3%A6replanstr%C3%A6trefleksionsbladet&tbm=isch&ved=2ahUKEwiiif3qxr7uAhXJi6QKHfASB5MQ2-cCegQIABAA&og=I%C3%A6replanstr%C3%A6trefleksionsbladet&gs_lcp=CgNpbWcQAzoECAAQQzoICAAsQMqQwE6BQgAELEDOgIIADoGCAAQBRAeOgQIABAYOgYIABAKEBhQxJABWlvMAWCf6wFoAHAAeACAAYMBiAGnEJIBBDI5LjKYAQCGAQGqAQtd3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&scien t=img&ei=0KMSYKLhKsmXkgXwpZyYCQ&bih=881&biw=1280&rlz=1C1GCEA_enDK891DK919

På personalemøde skiftes en pædagogisk medarbejder til at medbringe et narrativ, som personalet sammen reflekterer over. Emnet kan være alt inden for vores pædagogiske læringsmiljø. Det er medarbejderens valg, hvad han/ hun oplever er vigtigt at reflekterer over i gruppens pædagogiske praksis.

Refleksionsarket er et visionær materiale, som kan gennemføres på 20-30 minutter. Refleksionsbladet kan medvirke til at støtte og styrke personalegruppens fælles faglige indsats i arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø.

- DCUM "venskabsskema"

Ca. en gang om året arbejder vi med venskabsskemaet for at evaluere Egholmgårds sociale "temperatur." Har alle børn venskaber, er der mon nogle, som mangler venner?

https://www.google.com/search?q=dcum+venskabsskema&rlz=1C1GCEA_enDK891DK919&og=d cum+venskabsskema&aqs=chrome..69i57.6502j1j4&sourceid=chrome&ie=UTF-8

- Relations cirklen fra ICDP materiale.

På gruppemøder udfylder vi jævnligt relations cirklen for at sikre, at alle børn og pædagogisk personale har en tryk og tillidsfuld relation.

https://www.google.com/search?q=ICDP+relationscirklen&rlz=1C1GCEA_enDK891DK919&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=kQXGr7Bffs6YOM%252CUNxGEDW8xPjmiM%252C_&vet=1&usq=A14-kQuKODaAGEq2hG6FVyXkelpBwjUA&sa=X&ved=2ahUKEwj-muDTxb7uAhUIhRoKHVHxCFcQ9QF6BAgTEAE&biw=1280&bih=881#imgrc=ZpYheXqmNW8JJM

- Selvobservations-skema fra ICDP materiale.

Hvis vi oplever, at det er svært at skabe en god relation til et barn, kan selvobservations skemaet bruges til at understøtte relations arbejdet, hvis ansvar altid er den voksnes. Skemaet kan hjælpe fagligt personale til at italesætte og blive bevidste om det, der hindrer det positive samspil, den gode relation, og sætte fokus på, hvad og hvordan arbejdet kan gribes an:

Positive samspilstemaer	Egen vurdering					Negative samspilstemaer
	1	2	3	4	5	
1. Viser positive følelser og glæde for barnet						Negligere og afviser banet
2. Følger barnets initiativ/udspil og justerer mig efter det.						Dominerer og pådutter barnet egne ideer og initiativer-
3. Inviterer barnet til samtale, lytter og svarer.						Ingen kommunikation med barnet.
4. Anerkender og bekræfter det, barnet magter at gøre.						Nedvurderer og afkræfter barnets værdi og færdigheder.
5. Fanger barnets opmærksomhed, sådan at der sker en fælles oplevelse af ting i omgivelserne.						Distraherer og forvirrer barnet med modstridende stimuli
6. Fastholder barnets opmærksomhed ved at vise følelser og entusiasme						Taler ikke med barnet og viser ligegyldighed over for barnets oplevelser.
7. Forbinder barnets oplevelser. Uddyber og forklarer fællesoplevelser						Forholder sig tavs, siger ikke mere end nødvendigt. Giver ikke barnet forklaringer.
8. Guider og vejleder barnet. Fortæller det, hvad det må og skal. Trin for trin. Tydelige starter og afslutninger.						Ingen vejledninger for barnets handlinger. Negativ grænsesætning: "Du må ikke....."

- Sparring og supervision med samarbejdsparter.

Det pædagogiske personale benytter sig af sparring og supervision både hos hinanden i gensidige refleksioner, og hos psykologen og tidlig forebyggelses medarbejderen, der begge er tilknyttet Egholmgård.

- KIDS – kvalitetsudvikling i daginstitutionerne, et nyt koncept, som alle daginstitutioner i Odder Kommune skal arbejde med fremadrettet med opstart i 2021